

Nebezpečenstvo v juhosudánskej savane

Predstavte si, že ste na dovolenke v Južnom Sudáne.

Prišli ste do malého hotela v mestečku na juhovýchode krajiny za dobrodružnou safari v okolitej savane.

Práve ste v hotelovej izbe, keď sa odrazu dozviete, že do mesta vtrhli nepriatelia.

Vojaci sa rýchlo blížia k hotelu. Máte pár minút na to, aby ste si zbalili najdôležitejšie veci a ušli.

Pred sebou máte zoznam 15 vecí, ktoré máte v izbe.

Zoraďte tieto veci podľa kritéria dôležitosti pre prežitie (od 1 po 15).

Vypracujte najskôr samostatne, potom v skupine.

Výsledky porovnajte s poradím expertov.

PREDMETY	INDIVIDUÁLNE PORADIE	SKUPINOVÉ PORADIE	EXPERTI
baterka			
propagačná turistická brožúra s mapkou Južného Sudánu			
2-litrová fľaša s vodou			
zápalky			
kompas			
opaľovací krém			
balenie suchárov			
vreckový nôž			
balíček gumených medvedíkov			
šiltovka			
peňaženka s väčším množstvom peňazí			
autolekárnica			
kniha „Jedlé rastliny savany“			
turistické topánky (vibramky)			
sieť proti hmyzu			

Poradie podľa expertov na prežitie v divočine

zdroj: *Ultimate Survival: Bear Grylls*

http://www.mojevideo.sk/video/17d01/bear_grylls_boj_o_prezitie_01x06_africka_savana.html

- 1. nôž:** Nôž je skutočne to najpotrebnejšie, čo môžete mať so sebou, ak sa stratíte v nebezpečnej juhosudánskej savane. Najmä, ak to bude v období sucha. Ak budete mať šťastie, natrafíte na opustenú cisternu, no tie sú spravidla dosť hlboké a vy sa musíte dostať až na dno. Existuje na to super trik, ale potrebujete k nemu dva hrubšie, opracované konáre a tie bez noža spravíte len ťažko. Takisto vám nôž posluží na výrobu provizórnej ochrany z vetiev akácie (divoké zvieratá často odradí aj najjednoduchšia prekážka, a preto, ak sa uchýlite pod skalný previs a obkolesíte sa vyššou vrstvou vetiev, môžete si zachrániť život). No využijete ho v podstate na všetky základné činnosti a ak máte možnosť vziať si ho so sebou, je to určite voľba číslo jeden!
- 2. 2-litrová fľaša:** Rovnako dôležitá vec ako nôž je fľaša. V období dažďov, keď neustále prší, si bez nej síce vystačíte, no v období sucha len ťažko. Vodných zdrojov je vtedy žalostne málo, teplota sa cez deň šplhá až nad 40 °C a pri takomto teple bez vody by vás dehydratácia skolila za jeden deň! Mať so sebou aspoň 2 litre vody teda znamená rozdiel medzi životom a smrťou.
- 3. turistické topánky (vibramky):** Vhodná obuv je veľmi dôležitá, keďže vás pravdepodobne čaká niekoľko dní pešieho pochodu. Ideálne je, ak máte topánky na turistiku, ale v krajnom prípade pomôže akákoľvek pevná obuv (t.j. nie sandále, žabky a pod.). Vibramky vás môžu ochrániť pred mnohými poraneniami v nerovnom teréne a dokonca aj pred hadím pohryzením, keď nečakane naďabíte na jedovatú zmižu útočnú vyhrievajúcu sa v riedkej tráve či pred bodnutím škorpióna. A ak si myslíte, že v Afrike je predsa teplo a dá sa bez problémov putovať aj na boso, rýchlo na to zabudnite. V období sucha je zem rozpálená a prašná - nohy si rýchlo spálite a keď sa do popraskanej kože dostane prach, váš stav sa ešte zhorší. S takýmito zničenými a bolestivými chodidlami rozhodne ďaleko nezájdete.
- 4. zápalky:** V savane, aj keď sa to možno nezdá, v noci klesá teplota pod 10°C. Preto je veľmi dôležité udržať sa v noci v teple. Oheň tiež pomôže odohnať zver a aj jedného z najväčších nepriateľov – komáre. Tie prenášajú maláriu a ročne majú na svedomí najviac úmrtí v Afrike. Ešte lepšiu ochranu proti nim si vytvoríte, ak do ohňa pridáte bylinu dvojzubec, ktorý vo vlhkejších častiach savany hojne rastie. Účinkuje ako repelent, ak nemáte lepšiu ochranu (napr. moskytieru).
- 5. šiltovka:** Pri vysokých teplotách, aké v Južnom Sudáne vládnu najmä počas obdobia sucha, stačí pomerne krátky čas putovania pod priamym slnkom na to, aby ste dostali úpal alebo sa prehriali. Preto je okrem dostatku tekutín veľmi dôležité mať pokrývku hlavy. V núdzových prípadoch si však viete vytvoriť pokrývku hlavy aj zo zvyšného oblečenia (napr. trička).
- 6. sieť proti hmyzu:** Ako sme už spomínali, sieť proti hmyzu vás môže ochrániť pred komármi a maláriou a veľmi výrazne tak rozhodnúť o vašom ďalšom osude. Je to omnoho účinnejšie riešenie ako len založenie ohňa, hoci pred všadeprítomnými malými štípajúcimi muškami vás niekedy neochráni ani 2 vrstvy moskytieri.
- 7. balenie suchárov:** Násť či uloviť si potravu v savane nie je vôbec jednoduché. Navyše energetický výdaj počas putovania umocnený extrémnymi podmienkami (teplo a sucho) je dosť vysoký. Vydržať bez jedla niekoľko dní a zároveň ďalej putovať je nesmierne náročné a pre mnohých takmer nemožné. Sucháre majú tú výhodu, že sa ani v horúčavách nepokazia, sú ľahké a dokážu dodať relatívne dosť energie. Aj malá zásoba suchárov teda môže významne zvýšiť vaše šance na prežitie.
- 8. propagačná turistická brožúra s mapkou Južného Sudánu:** Túlať sa rozsiahlou africkou savanou bez cieľa je ako ruská ruleta. Buď natrafíte na nejaké mesto alebo, skôr či neskôr, zomriete. Preto vám už aj mapka v turistickej

brožúra môže pomôcť pri určovaní smeru vašej cesty. Najskôr je potrebné zorientovať sa v teréne (zistiť, kde „na mapke“ sa asi nachádzam), nájsť si nejaký oporný bod (kopec v diaľke) a potom určiť smer pochodu. Pokiaľ nemáte kompas, môžete určiť svetové strany na základe pohybov Slnka cez deň a Mesiaca v noci alebo pomocou ručičkových hodínok a Slnka.

9. baterka: Putovať savanou v noci má mnohé výhody, ale aj nevýhody. Najväčšou výhodou je teplota. V noci je omnoho nižšia ako počas dňa a vy ušetríte kopec energie (a vody) a bude sa vám kráčať rozhodne príjemnejšie ako pod spaľujúcim slnkom. Pokiaľ by ste cez deň odpočívali a v noci putovali, mohli by ste vydržať na ceste až dvakrát tak dlho. Ďalšou výhodou je aj to, že sa nestretnete s toľkými hadmi, ktoré sa inak cez deň radi vyhrievajú na slnku a v tráve sú často nerozoznateľné. Veľkou nevýhodou však je, že v noci sú predátory najaktívnejšie a vy nikdy neviete, čo sa nachádza v tme pred vami. Ak máte baterku, môžete si ňou výrazne pomôcť a prípadne aj odplašiť zver. No nie je nevyhnutná. Oči si na tmu zvyknú za cca 45 minút. Potom už máte pocit, akoby ste šli za denného svetla, zvlášť, ak je Mesiac v splne. Keď už máte „nočné videnie“ je dobré si ho uchovať a zbytočne nesvietiť (ak to musíte urobiť, napr. aby ste sa pozreli do mapy, zakryte si pri tom jedno oko). Každopádne, nočné putovanie savanou so sebou prináša mnohé nebezpečenstvá a preto by ste sa k nemu mali odhodlať, len ak viete, čo robíte a nemáte inú možnosť.

10. balíček gumených medvedíkov: Ako každé iné jedlo, aj balíček sladkých cukríkov zvýši vašu šancu na prežitie a vďaka veľkému množstvu cukru vám navyše dodá rýchlu energiu. Ak ho máte pri úteku po ruke, vezmite ho so sebou.

11. autolekárnica: Lekárnička je vo všeobecnosti dobrá vec, no ak sa vám niečo stane stratenému uprostred savany, nečakajte od nej zázraky. Akékoľvek vážnejšie zranenie (väčšie krvácanie, zlomenina nohy, uhryznutie hadom či škorpiónom, o napadnutí divej zvery nehovoriac) pre vás aj tak znamená istú smrť. Hoci by ste si dokázali napr. nasadiť tlakový obväz, vykrvácate veľmi pravdepodobne skôr, ako sa dostanete k nejakému ľudskému obydlíu a nieto ešte k nemocnici. Čím vám však autolekárnica dokáže pomôcť je dezinfekcia a izotermická fólia. V Afrike sa rany môžu rýchlo zapáliť. Stačí pritom aj obyčajná odrenina a môžete z nej mať „pekný“ problém. Infekcia, ktorá do rany prenikne, spôsobuje horúčku, ktorá vás ešte viac oslabí a urobí zraniteľnejšími voči predátorom. Mať so sebou dezinfekciu môže byť preto veľká pomoc. No miestna príroda poskytuje skvelú alternatívu a to aj počas sucha – rastlina aloe vera pôsobí ako základný dezinfekčný prostriedok a taktiež dokáže zabrániť vzniku infekcie. Izotermickú fóliu využijete najmä v noci. Neprepúšťa telesné teplo, čo znamená, že ak sa do nej v noci zabalíte, ochránite sa pred chladom, aj keď nemáte zápalky. Navyše je ľahká a dobre skladná. Okrem nej sa vám môžu zísť tiež obvazy (napr. aj ako povrazy), nožnice, leukoplast a škrtidlo.

12. kompas: O dôležitosti určenia smeru púte sme už hovorili. Najjednoduchší spôsob je určiť svetové strany pomocou kompasu, ale ak ho nemáte, dokážete sa orientovať aj bez neho. Stačí poznať základný spôsob určovania svetových strán na základe pohybov Slnka či Mesiaca.

13. opaľovací krém: Nie je to vec nevyhnutná na prežitie, no môže vás ušetriť nepríjemných popálenín, najmä, ak máte svetlejšiu pokožku.

14. peňaženka s väčším množstvom peňazí: Peniaze vám nijak nepomôžu v savane, no ak sa konečne dostanete k nejakému ľudskému obydlíu, môžu zvýšiť ochotu domácich pomôcť vám. A určite sa vám zídu, ak sa po tomto dobrodružstve budete konečne chcieť dostať domov...

15. kniha „Jedlé rastliny savany“: V iných častiach sveta by sa zrejme podobná kniha dostala na vyššiu priečku, ale keďže sme v savane, kde vo voľnej prírode nerastú takmer nijaké jedlé byliny, pravdepodobne by vám nijako nepomohla a bola by zbytočnou záťažou v batohu.